

Yokoluş kapıda ama umurlarında bile değil

Geleceğimizi onların eline terk etmeyelim

UYUDU

Geçen yıl yapılması planlanan ama pandemi yüzünden bu seneye ertelenen Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi İskoçya'nın Glasgow kentinde toplandı. Dünyanın hemen her ülkesinin devlet veya hükümet başkanı düzeyinde katıldığı zirveye Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, güvenlik ihtiyacının tam anlamıyla tatmin edilmesini gerekçe göstererek katılmayı reddetti.

COP26 Zirvesi'nin ana gündem maddesi, 2015'te imzalanan Paris İklim Anlaşması'nın taahhütlerinin ve o günden bu yana yapılanların gözden geçirilmesi ve yeni "vaatler"de bulunulmasıydı. Bunların tedbir değil vaat olmasının özel bir anlamı var; zira gerek Paris Anlaşması'nın gerekse bu zirvede alınan herhangi bir kararın (daha doğrusu niyet beyanının) bir bağlayıcılığı yok. Yani vaatlerini sıralayan hükümet temsilcileri eğer bunları gerçekleştirmezlerse herhangi bir yaptırımla karşılaşmayacaklar.

İşte tam da bu yüzden tüm dünya hükümetleri bol keseden vaat dağıtır, ama vaatlerinin tam aksine hareket ederken rahat davranabiliyorlar. Hatta çeşitli siyasal ve ekonomik baskılar neticesinde Paris Anlaşması'nı daha yeni onaylayan Türkiye'nin cumhurbaşkanı Erdoğan, zirveye katılmaya tenezzül bile etmiyor; tıpkı şu anda yıllık bazda en fazla karbon emisyonu yapan Çin'in lideri Şi Jinping gibi

Zirveden şu ana kadar üç tane "sansasyonel vaat" çıktı. Bunlardan birincisi, 40'tan fazla ülke kömürden enerji elde etmeyi bırakacaklarını taahhüt etti. Buna göre bu ülkelerden gelişmiş olarak

UYUDU

görülenler 2030'larda, daha yoksulları ise 2040'larda kömürü terk edeceklerine söz verdiler. Ancak bu ülkeler arasında üretim ve/veya tüketim yönünden dünyanın en fazla kömüre bağımlı ülkeleri olan Çin, ABD, Avustralya ve Hindistan bulunmuyor. Üstelik vaatçi ülkeler, kömürden ne zaman ve nasıl çıkacaklarını belirtmiş değiller [elbette](#).

İkinci büyük haber, Türkiye de dahil 100'ün üzerinde ülke 2030'a kadar orman kaybını durdurmayı vaat etti. Ancak bu vaade de çok itibar edilmemeli; zira bilim insanları aynı konuda 2014'te de benzer bir anlaşma imzalandığını, ama bunun orman kaybını hiç de yavaşlatmadığını söyleyerek [uyardılar](#). 2014'te imzalanan anlaşmaya göre imzacı taraflar ormansızlaşmayı 2020'de yarı yarıya azaltmaya, 2030'da da tamamen sona erdirmeye söz vermişlerdi. Ancak 2019'da yayımlanan bir rapora göre ormansızlaşma "alarm veren düzeyde" devam etti. Dünyanın akciğerlerinden kabul edilen Amazon Ormanları'nın önemli bir kısmına ev sahipliği yapan Brezilya'da her ne kadar devlet başkanı Bolsonaro 2021'de ormansızlaşmanın bir önceki seneye göre azaldığını iddia etse de ülkenin Ulusal Uzay Araştırma Enstitüsü'ne (INPE) göre ormansızlaştırma hızı son 10 yılın zirvesinde. Bolsonaro, tarımı ve (tıpkı Türkiye'de de olduğu gibi) Amazonlar'da madencilik teşvik etme gibi çevre karşıtı politikaları yüzünden ülkesinde eleştiriliyor. Brezilya'da ağaç kesimlerinin yüzde 94'ünün yasa dışı olduğu söyleniyor, ama kerestecileri soruşturmakla görevli resmi kurumların fonları Bolsonaro tarafından kesilmiş [durumda](#).

GİTMEDİ BİLE

Üçüncüsü ise Çin, ABD ve AB'den sonra dünyanın en fazla karbon salımına neden olan dördüncü ülkesi Hindistan'ın 2070'e kadar karbon-nötr olmayı vaat etmesiydi. Elbette bu zirvenin esas amacının tüm dünya yöneticilerinin 2050'ye kadar karbon-nötr olmaya söz vermelerini sağlamak olduğunu ve hiçbir sözün yaptırımının olmadığını bir kez daha hatırlatmakta [yarar var](#).

Rezillik diz boyu

Aslında dünya hükümetlerinin iklim krizini ne kadar ciddiye aldıkları zirveden önceki gelişmelerden belliydi. Zirvede gündem olacak ve pek çok ciddi uyarı ile politika değişikliğini tavsiye eden önemli bir bilimsel raporun açıklanmasından önce, bir dizi hükümetin ve şirket temsilcisinin raporu değiştirmek ve yumuşatmak üzere "lobi" yaptığı ortaya çıktı. Buna göre örneğin Suudi hükümetinin temsilcisi "acil ve hızlı bir şekilde her açıdan sınırlandırma eylemlerine duyulan ihtiyaç..." gibi ifadelerin rapordan çıkarılmasını" talep etmişken başlıca kömür tedarikçilerinden ve kullanıcılarından olan Avustralya ve Hindistan, raporun kömürden çıkışı talep etmesinden rahatsız olmuş. Rapora müdahale etmeye çalışan ülkeler arasında eskisi gibi fosil yakıt çıkarmaya devam ederken bunu karbon yakalama ve depolama teknolojisiyle (aslında fantezisi dememiz gerekir, çünkü bu tekniğin uygulanabilirliği konusunda pek çok bilim insanı ciddi kuşku taşıyor) kompanse etmeyi öneren Norveç ve iklim değişikliğiyle mücadelede zengin ülkelerin fakir ülkelere yardımcı olmasına karşı çıkan İsviçre de [bulunuyor](#). İşin içine para girdiği zaman "ileri demokrasi"-otoriter yönetim farkı kalmıyor.

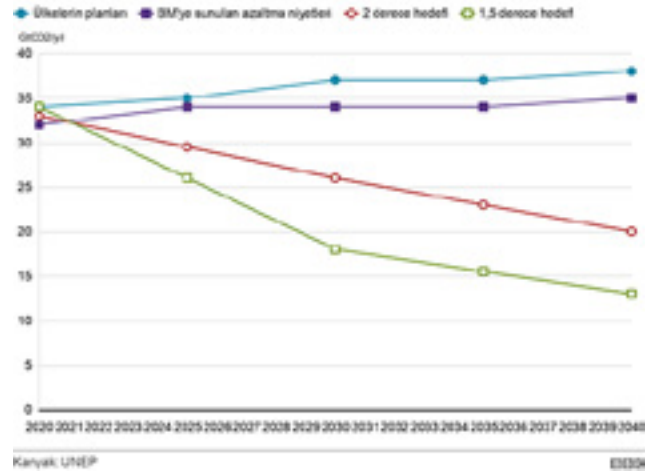
Ama işin esas vurucu kısmı verilen süslü sözlerle yapılanların bir-birinin tam zıttı olması. BM Çevre Programı (UNEP), zirveden on gün önce "hükümetlerin 2030'da küresel ısınmayı 1,5 derece artışla sınırlamak için gereken maksimum miktarın iki katından daha fazla fosil yakıt üretmeyi planladığını" [açıkladı](#). Buna göre en büyük artış fosil gaz üretiminde (iki kat); petrolde ise yüzde 10 artış planlanıyor. Küresel düzeyde yalnızca kömür üretiminde ufak bir azalış öngörülüyor. UNEP'e göre 2040'a gelindiğinde Paris Anlaşması'nda "niyet edilen" ortalama sıcaklık artışının 1,5 dereceyle sınırlandırılması hedefi için gereken miktarın beş katı kömür, üç katı petrol ve iki buçuk katı fosil gaz üretilecek. Bunu başka bir bilimsel araştırmanın vardığı sonuçla karşılaştıralım: 2100'de ortalama sıcaklık artışının 1,5 derecede tutulması için saptanan maksimum karbon salımı miktarının yüzde 86'sı çoktan atmosfere karışmış durumda. "Karbon bütçesi"nden geriye sadece yüzde 14'lük bir hakkımız kaldı, ama tüm bu bilimsel ve toplumsal uyarılara rağmen hükümetler ve şirketler azaltmak bir yana karbon emisyonunu artırmaya çalışıyorlar.

Küresel trend, Türkiye'de de geçerli. Paris Anlaşması'na imza koyan pek çok hükümet (daha sonra o vaatleri tutmasalar bile) hiç olmazsa karbon salımını 2030'a kadar azaltmaya söz vermişlerdi. Erdoğan hükümeti ise azaltmak bir yana karbon emisyonunu iki katına çıkarmayı vaat etti. Türkiye'de neredeyse her gün ekolojik bir felaket yaşanırken, yazın binlerce dönüm orman ihmal yüzünden yanıyor veya maden firmalarının, termik santrallerin, inşaat müteahhitlerinin karlarına kurban ediliyor; hükümet yeni fosil yakıt rezervleri arama peşinde koşuyor, başta kömürlü termik santraller olmak üzere çevre üzerinde korkunç baskı yaratan enerji tesisleri harıl harıl çalışmaya devam ediyor... Türkiye'nin iklim krizinden en çok etkilenen bölgelerden bir tanesinde yer alması, çevreciliği kendinden menkul Erdoğan'ın umurunda bile değil.

Alternatifi birlikte inşa etmeliyiz

Geçmişte ekoloji mücadelesi yürüten inisiyatiflerin önemlice bir kısmının esas hedefi, hükümetler ve şirketler üzerinde kamuoyu baskısı yaratarak onları çevresel felaketlere yol açan politika-

Fosil yakıt üretimindeki sert düşüş hedefi gerçekleşmiyor

lardan vazgeçirmeye çalışmaktı. Çevre üzerinde baskı yaratan uygulamaların teşhir edilmesi, bu uygulamaların meşruiyetinin toplumsal düzeyde sorgulanması hala değerli bir mücadele. Ama artık tek başına bir anlam ifade etmiyor. Çünkü kar ve hegemonyadan başka bir şey düşünmeyen hükümetlerin ve firmaların ikna edilemeyeceği ortada. Sorun, tek başına ahlaki bir mesele değil. Örneğin bir tahmine göre şu anda yer altında yaklaşık 50 trilyon \$ değerinde petrol rezervi kaldığı tahmin ediliyor. Petrol firmaları (ve onların siyasi lobicileri) bu petrolü son damlasına kadar çıkarmak için ellerinden geleni yapacaklarını açık açık gösteriyorlar. Çevre için en fazla yapacakları, daha sonra tutmayacakları süslü sözler vermek veya "karbon piyasası" gibi hiçbir işe yaramayacak uçuk neo-liberal projeler üretmek.

Bizi bu günlere piyasa mekanizması ve onun temelinde yatan rekabet olgusu getirdi. Dolayısıyla insanlığın ve doğanın çıkarına olacak çözümler ancak piyasa (veya rekabet) dışı aktörler tarafından ortaya konulabilir.

BM İklim Zirvesi'ne katılan hükümet ve şirket temsilcilerinin iki-yüzlülüklerini protesto etmek ve alternatifleri ortaya koymak için bu senenin başında Britanya'da sendikalar, sivil toplum temsilcileri ve bireylerden mürekkep [COP26 Coalition](#) oluşturuldu. Koalisyon hem zirvenin yapıldığı günlerde Glasgow'da protesto eylemleri düzenliyor (6 Kasım'da tüm dünyada küresel iklim adaleti eylemleri yapılacak) hem de 7-10 Kasım arasında tüm dünyadan gelen yaşam savunucularının temsilcilerinin sözlerini söyleyecekleri "[İklim Adaleti İçin Halkların Buluşması](#)" adı altında alternatif zirve planlıyor. Alternatif zirvede Türkiye'den temsilcilerin de söz alacakları iki toplantı yapılacak. Bunlardan birincisi, 8 Kasım'da COP26 Türkiye Koalisyonu'nun düzenlediği "[Türkiye'de İklim Adaleti İçin Mücadele](#)", ikincisi ise 10 Kasım'da Kazma Bırak Kampanyası Uluslararası Koordinasyonu'nun düzenlediği "[Yeraltında Kalsın](#)" toplantıları.

Yeşil Sol Parti'nin İklim Krizi Çalışma Grubu, bu iki toplantıyı düzenleyen Kazma Bırak Kampanyası'nın da COP26 Türkiye Koalisyonu'nun da aktif bir parçası.

Bu toplantılara çevrimiçi olarak katılmak mümkün olacak.

6 Kasım'daki küresel eylem ve 7-10 Kasım'daki alternatif zirveye katılmak, Türkiye'deki yerel ekoloji mücadelelerini birleştirmek için önemli bir başlangıç olacak. Bununla birlikte bu mücadeleyi güçlendirmek için devamlılığını da sağlamamız gerekiyor.

İşte bu yüzden Türkiye'de geçtiğimiz ay [COP26 Türkiye Koalisyonu](#) oluşturuldu. Koalisyona şu ana kadar 40'dan fazla inisiyatif temsilcisi dahil oldu. Koalisyonun bir amacı 6 Kasım'daki küresel eylemlerin yerel ayaklarını inşa etmek ve Glasgow'daki alternatif zirveye katılmak. Diğer bir amaç ise uzun vadede Türkiye'de bir-

leşik bir ekoloji mücadelesi yürüterek “Halkların Glasgow Anlaşması”nın Türkiye ayağını inşa etmek.

Halkların Glasgow Anlaşması, hükümetlerin şimdiye kadarki anlaşma ve niyet beyanlarından farklı olarak kapalı kapılar ardında yapılan pazarlıklar neticesinde hiç tutulmayan sözler manzumesi olmanın tersine her ülkeden katılımcıların kendi ülkelerinde iklim felaketini durdurmak için alınması gereken tedbirleri tartıştıkları, ortak eylemlilik süreciyle bunları hayata geçirmek için çaba sarf ettikleri [bir süreç](#). Tabandan demokratik katılım üzerinden işle-

yen bu süreçte katılımcılar bir yandan ülkelerinde iklim felaketine neden olan faaliyetleri ve bunları gerçekleştiren şirket veya işletmeleri ortaya koyarlarken, diğer yandan da alternatifi birlikte oluşturmaya çalışıyorlar. COP26 Türkiye Koalisyonu hem yerel ekoloji mücadelelerine toplumsal desteği artırmak hem de ortak talepler etrafında birleşik bir mücadeleyi inşa etmek için bize önemli bir fırsat sunuyor.

Alternatifi birlikte inşa edelim..

6 Kasım küresel eylem günü

İstanbul

- 12:00 Bostancı Vapur İskelesi (Bisiklet Turu)
- 14:00 Kadıköy Eminönü İskelesi Önü (Basın Açıklaması)
- 16:00 Müze Gazhane (Forum)

İzmir

- 14:00 Gündoğdu Meydanı (Basın Açıklaması)

Adana

- 12:00 İstasyon Meydanı (Basın Açıklaması)
- 14:00 İnönü Parkı (Basın Açıklaması)

Antalya

- 14:00 Attalos Meydanı

Aydın

- 14:00 Gürış Jeotermal Önü Germencik (Basın Açıklaması)

Balıkesir-Altınoluk

- 12:00 Antandros Parkı (Basın Açıklaması)

Bursa

- 14:00 BAOB Önü (Buluşma)
- 15:00 Orhaneli Termik Santrali önü (Basın Açıklaması)

Çanakkale

- 12:00 Kordon-Golf önü (Bisiklet eylemi)
- 15:30 Çan Odaş Termik Santrali önü- Yayaköy sapağı (Basın Açıklaması)

Denizli

- 17:00 Candoğan Parkı

Düzce-Akçakoca

- 14:30 Akçakoca Belediyesi Nikah Salonu-Karadeniz Marmara Olmasın (Panel)
- 17:00 Cumhuriyet Meydanı (Basın açıklaması)

Giresun

- 15:00 Atatürk Meydanı

Hatay-Antakya

- 15:00 Büyük Antakya Parkı (Basın Açıklaması)

Mersin

- 12:30 Mersin Atatürk Parkı Saat Kulesi (Basın Açıklaması)

Muğla

- 14:30 Yeniköy Termik Santrali (Ortak Basın Açıklaması)
- 15:30 Akbelen Ormanı Nöbet Alanı-Muğla ve Dünya için İklim Adaleti (Ortak Forum)

Ekim ayı kadın etkinliklerinden notlar

HDP Kadın Meclisi tarafından 17 Ekim Pazar günü Ankara'da "Kadın Yoksulluğuna Hayır" buluşmaları kapsamında "Engelsiz Yeni Yaşamı Kadınlar İnşa Ediyor" çalıştayı düzenlendi. HDP Kadın Meclisi Sözcüsü Ayşe Acar Başaran, Engelliler Komisyonu üyesi Hatice Betül Çelebi, Ankara, Konya, Eskişehir ve diğer illerden gelen engelli kadınlar, evde engelli bakımı yapanlar, otizmlili çocuk anneleri ve HDP Kadın Meclisi üyelerinin bulunduğu etkinliğe Yeşil Sol Kadın Meclisi'nden Tülay Koçak katıldı. Kapitalist düzenin savaşlar, GDO'lu besinler, doğal tarım yöntemlerinin ortadan kalkması, ağır metaller, radyasyon vb ile bir taraftan dünyayı yaşanmaz hale getirirken insan sağlığını da tehlikeye attığı; barınma ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği, akraba evlilikleri, ev içi şiddet gibi nedenlerin de eklenmesiyle toplumda engelli sayısının giderek arttığı belirtildi. Engellilerin eğitimden çalışmaya, sosyal ve kültürel haklarını kullanmaktan sağlık hizmetlerine erişime kadar birçok konuda sorunları olduğu, bu nedenle özgür ve onurlu bir yaşam olanağına kavuşamadıkları anımsatıldı. Ayrımcı bakış açısı nedeniyle neredeyse toplumdan izole edilen engellilerin sıkıntılarının pandemi sürecinde daha da derinleştiği vurgulandı. Engelli kadınların ve engelli bakımı yapan kadınların sorunlarının görmezden gelindiği ve çözüm noktasında adım atılmadığı anlatılarak bu konuda mücadele edilmesi gereği ve ancak kadın dayanışması ile eşit, özgür yeni yaşamın kurulacağı noktasında ortaklaşıldı. Kadınlar kişisel deneyimlerini de paylaşarak çözüm önerilerini tartıştılar.

HDP Kadın Meclisi, bütçe buluşmaları çerçevesinde 20 Ekim Çarşamba günü Ankara'da bir basın toplantısı düzenledi. "Savaş, Ranta, Talana Değil Kadınlara Bütçe" talebinin dile getirildiği toplantıya HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, Eğitim-Sen Genel Başkanı Necla Kurul, Ankara'daki kadın örgütleri, DİSK, KESK, Ankara Tabip Odası şubelerinden ve Halkevleri, Kaldıraç, Demokratik Alevi Derneği, Pir Sultan Abdal Derneği'nden temsilciler katıldı. Partimiz adına Yeşil Sol Kadın Meclisi üyeleri Gülcan Günay ve Tülay Koçak katılım sağladı. Türkiye'de bütçe düzenleme, planlama süreçlerinde erkek egemen bakış açısının hakim olduğu anlatılarak kapsayıcı, katılımcı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik

bir yaklaşımın gerekliliği vurgulandı. Kadınların özellikle pandemi döneminde daha da yoksullaştığı, genç kadın işsizliğinin arttığı, ekonomik daralma bahanesiyle ilk işten çıkarılanların kadınlar olduğu, kadın emeğinin değersizleştirildiği ve görünmez kılındığı dile getirildi. Cezaevleri, öğrenci yurtları, çocuk koruma evleri gibi kamusal merkezlerde gereksinimlerin ücretsiz karşılanması, sığınma evleri sayı ve niteliğinin artırılması, ücretsiz kreş ve bakım evleri, ped ve tampon gibi hijyen malzemelerinin vergisiz alınması, eşit işe eşdeğer ücret, güvenceli iş ve emeklilik talepleri sıralandı. Ev işleri, çocuk ve hasta bakımının kadınlar bırakılması kadınların sağlığından, zamanından, yaşamından çalmak olarak değerlendirilerek bunun kabul edilemez olduğu iletili. "Savaşa ve ranta ayrılan bütçeye karşı cinsiyete duyarlı bütçeyi savunuyoruz" denilerek köyde, evde, kampüste, mecliste, sokakta kadınların seslerini duyurmak için mücadeleye devam edileceği vurgulandı.

20 Ekim Çarşamba günü İzmir'li kadınlar "Cinsiyetçi, Irkçı, Gerici, Tekçi Politikalarınıza Boyun Eğmiyoruz, Mücadeleyi Büyütüyoruz" başlığı altında bir araya geldi. Kadınlar Birlikte Güçlü öncülüğünde düzenlenen etkinlik, Karşıyaka İzban İstasyon çıkışında yapıldı. Çeşitli sivil toplum örgütleri, sendikalar, partiler ve derneklerden çok sayıda kadının yer aldığı etkinliğe İzmir'li Yeşil Sol Kadınlar kalabalık bir grupla katılım sağladı. "Alışın, buradayız, birlikte güçlüyüz ve direnmeye devam ediyoruz" denilen basın açıklamasında cezaevindeki hasta kadın tutsakların sorunlarından trans cinayetlerine, özsavunma hakkından mutfaklarımızdaki yangına, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasından barış talebine, hakları için mücadele eden kadınların cezalandırılmasından her alanda kendini gösteren kadına tahammülsüz erkek zihniyete kadar pek çok konu dile getirildi. Sık sık "Kadınlar Birlikte Güçlü", "Yaşasın Kadın Dayanışması", "Çocuk İstismarını Aklamayacağız", "Emeğimiz, Bedenimiz, Kimliğimiz Bizimdir", "Vardık, Varız Var Olacağız", "Kadınlar Savaş İstemiyor" ve "Erkek Adalet Değil gerçek Adalet" sloganları atıldı. "Kapatmak istediğiniz evlere inat gecelerden, sokaklardan; ayrıştırıcı dilinize inat kız kardeşlikten; yok saymanıza inat 'buradayız' demekten; karanlığınıza inat gökkuşağının altında buluşmaktan vazgeçmiyoruz" denildi. "Buradayız, Birlikteyiz, Güçlüyüz" vurgusuyla etkinlik sona erdi.